Pismo okólne nr 1/2017
z dnia 14.02.2017
w sprawie prowadzenia zintegrowaniej edukacji ekologicznej w Słupsku.

Mając na uwadze Strategię Rozwoju Miasta Słupska na lata 2017-2022, program Ochrony Środowiska Miasta Słupska na lata 2016-2020 z perspektywą na lata 2021-2024, Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Słupska na lata 2015-2020 informuję, iż:

Miasto Słupsk wprowadza zintegrowaną edukację ekologiczną. Spółki miejskie oraz inne podmioty i organizacje pozarządowe wspólnie będą planowały organizowały działania edukacyjne, aby były one jak najbardziej skuteczne. Rolą Wydziału Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska będzie koordynacja działań i dostosowywanie lokalnych przepisów do aktualnych potrzeb. Do mapy ekologicznej edukacji doszły nowe Zielone Punkty, które powstają w filiach Miejskiej Biblioteki Publicznej w Słupsku. Stanowić one będą mini centra edukacyjne prowadzone przez przeszkoloną kadrę, wyposażone w materiały edukacyjne oraz sprzęt pokazowy.

1. Tło

Strategiczne dokumenty miasta (w tym Strategia Rozwoju Miasta na lata 2017-2022, Program Ochrony Środowiska Miasta Słupska na lata 2016-2020 z perspektywą na lata 2021-2024, Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Słupska na lata 2015-2020), a także programy operacyjne nakładają na nasz samorząd szereg obowiązków związanych z działaniami na rzecz szeroko rozumianej ochrony środowiska. Dotyczą one wielu dziedzin, począwszy od ochrony i zrównoważonego korzystania z zasobów wodnych, ochrony terenów zielonych i bioróżnorodności, poprzez ochronę klimatu i powietrza, skończywszy na wdrażaniu na szczeblu miasta norm dotyczących segregacji surowców wtórnych i zmierzania w kierunku gospodarki cyrkulacyjnej.

Władze miasta systemowo realizują cel, aby Słupsk stał się zielonym miastem nowej generacji, które łączy innowacyjną, zieloną gospodarkę ze sprawiedliwością społeczną oraz ochroną środowiska i klimatu. W mieście wprowadzane są m. in. nowe standardy w inwestycjach oraz instytucjach (np.: pismo okólne Nr 10/2016 z dnia 1 grudnia 2016 roku wprowadza m. in. zastosowanie technologii LED przy modernizacji i budowie nowego oświetlenia; pismo okólne Nr 7/DAP/16 z dnia 27 lipca 2016 roku

wskazuje jak ograniczać negatywne oddziaływanie na środowisko imprez kulturalnych, edukacyjnych i sportowych organizowanych na terenie miasta Słupska poprzez m. in. oszczędność wody, ograniczenie zużycia jednorazowych opakowań, wykorzystanie w miarę możliwości materiałów pochodzących z recyklingu; zarządzenie Nr 455/GKiOŚ/2016 Prezydenta Miasta Słupska z dnia 23 czerwca 2016 roku wprowadza konieczność konsultacji wszelkich działań inwestycyjnych i modernizacyjnych z Głównym Specjalistą ds. Zarządzania Energią w celu podnoszenia efektywności energetycznej). Słupsk działa w sieciach współpracy, m. in. Stowarzyszeniu Gmin Polska Sieć „Energy Cites" i „Więcej niż energia", a także wdraża innowacyjne działania edukacyjne i społeczne, m. in. w partnerstwie z instytucjami i organizacjami społecznymi Prezydent Miasta Słupska powołał punkt edukacyjny dla mieszkańców „Zielony punkt", który został nagrodzony przez Ambasadę Francuską w konkursie Eco-miasto. Pod koniec 2016 r. Miasto podpisało umowę o długofalowej współpracy na rzecz zrównoważonego rozwoju z firmą IKEA. Pierwszym efektem tej współpracy jest przekazanie 5000 LEDów mieszkańcom miasta.

Warto podkreślić, że już dziś możemy pochwalić się skuteczną współpracą części miejskich instytucji w zakresie zrównoważonego rozwoju, m. in. przy realizacji programu dla szkół pn. "Każdy WAT na wagę złota - czyli pomorskie dzieci i młodzież uczą się jak efektywnie oszczędzać energię w szkole". Edukację w zakresie wody prowadzi Centrum Edukacji Ekologicznej w siedzibie słupskich Wodociągów.

2. Koncepcja

Aby miasto mogło dalej skutecznie rozwijać się w tym kierunku, Prezydent Robert Biedroń wskazuje na potrzebę **stworzenia zintegrowanego systemu edukacji ekologicznej**. Powinien on angażować zarówno WGKiOŚ, miejskie spółki i jednostki oraz organizacje pozarządowe, w taki sposób, aby zintegrować wspólne wysiłki by **jak najskuteczniej dotrzeć do jak największej liczby odbiorców.** W praktyce oznacza to wspólne tworzenie podstaw rocznego programu, podział ról pomiędzy poszczególne podmioty z jak najlepszym wykorzystaniem potencjału każdego z nich, a także efektywną ewaluację, która stanie się podstawą zarówno do planowania kolejnych priorytetów edukacyjnych jak również do propozycji legislacji na szczeblu miejskim, tworzonych przez WGKiOŚ.

3. Podstawowe zasady:

1) Dążenie do synergii:

a) lider tematu wskazuje na cel akcji i jest odpowiedzialny za kwestie merytoryczne (np. Wodociągi za wodę, PGK za surowce, MZK za transport), a partnerzy pomagają w osiągnięciu celu, np. PGM informuje mieszkańców poprzez tablice informacyjne o możliwych oszczędnościach, MZK – na plakatach itd. W ten sposób staramy się zawsze osiągać efekt synergii.

b) każde wydarzenie traktujemy jako część procesu edukacji, np. organizując konkurs plastyczny przewidujemy wystawę prac pokonkursowych w miejscu często uczęszczanym i umieszczenie informacji angażujące także dorosłych;

2) Sami wdrażamy to, co postulujemy: spółki/jednostki zobowiązują się same zmieniać swoje zasady na bardziej zrównoważone np. jeśli w ramach kampanii zachęcamy do picia wody z kranu i jej oszczędności, do niekorzystania z jednorazowych siatek foliowych, to zaczynamy od siebie wprowadzając takie zasady.

3) Badamy potrzeby mieszkańców, wyciągamy wnioski: częścią kampanii edukacyjnych jest badanie preferencji mieszkańców w kluczowych kwestiach; np. cen wody, wymiany pieców węglowych itd. Wyniki ankiet są analizowane i raportowane.

4) Aktualizujemy prawo - na podstawie m.in. analiz ankiet oraz przebiegu akcji edukacyjnych usprawniamy miejscowe prawo.

4. Podmioty:

1) Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o.
2) Miejski Zakład Komunikacji Sp. z o. o.
3) Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o. o.
4) Słupskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o. o.
5) Wodociągi Słupsk Sp. z o. o.
6) Miejska Biblioteka Publiczna w Słupsku wraz z filiami
7) Urząd Miasta- Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska.
8) Inni partnerzy

5. Roboczy roczny plan tematyczny:

Realizację najważniejszych zagadnień dotyczących ochrony środowiska zaplanowano w poszczególnych miesiącach w roku i tym samym stworzono roboczy plan działań – do konsultacji z ww. podmiotami:

1) styczeń i luty: "Edukacja globalna"

- **23.01-Dzień bez opakowań foliowych**

- Proponowane zagadnienia: zrównoważony rozwój, zmiany klimatu;

- Cele do osiągnięcia: zmniejszenie ilości produkowanych odpadów w mieście, zmniejszenie wykorzystywanych opakowań jednorazowych, promocja i wdrażanie zielonych zamówień publicznych, w tym m. in. wykorzystanie nietoksycznych materiałów, stosowanie klauzul społecznych w jednostkach miasta.

2) marzec: "Woda"

- 17.03 - Światowy Dzień Morza
- **22.03 - Światowy Dzień Wody**
- 22.03 - Dzień Morza Bałtyckiego
- ostatnia sobota marca - Godzina dla Ziemi
- (21.03 - Światowy Dzień Leśnictwa)

- Proponowane zagadnienia: woda - jako ważny zasób, racjonalne gospodarowanie wodą;

- Cele do osiągnięcia: oszczędzanie wody, utrzymywanie dobrej jakości wód powierzchniowych i podziemnych, propagowanie picia wody z kranu zamiast wody butelkowanej.

3) kwiecień: "Ziemia"

- 1.04 - Międzynarodowy Dzień Ptaków
- **22.04 - Dzień Ziemi**

- Proponowane zagadnienia: zanieczyszczenia, w tym: powietrza, wód, gleby;

- Cele do osiągnięcia: zmniejszenie ilości zanieczyszczeń wynikających z działalności człowieka.

4) maj: "Surowce"; "Segregujesz- nie marnujesz!"

- **11.05-Dzień bez śmiecenia**
- (22.05-Międzynarodowy Dzień Bioróżnorodności)

- Proponowane zagadnienia: segregacja odpadów;

  – Cele do osiągnięcia: zmniejszenie ilości produkowanych odpadów w mieście, zwiększenie ilości osób segregujących surowce wtórne.

5) czerwiec: "Energia odnawialna"

- **24-28.06 - Europejski Tydzień Zrównoważonej Energii**
- (1.06 Światowy Dzień Lasu i Zadrzewień; 5.06 - Światowy Dzień Ochrony Środowiska; 8.06 - Światowy Dzień Oceanów; 15.06 - Światowy Dzień Wiatru)

- Proponowane zagadnienia: Odnawialne Źródła Energii (OZE), energetyka dla obywateli, demokracja energetyczna;
- Cele do osiągnięcia: zwiększenie liczby osób korzystających z energii odnawialnej.

6) wrzesień: "Mobilność"

- **16-22.09 - Europejski Tydzień Zrównoważonego Transportu**
- **22.09 - Europejski Dzień bez Samochodu**

- Proponowane zagadnienia: poruszanie się po mieście pieszo i na rowerach, rozwój transportu publicznego, emisja zanieczyszczeń do powietrza pochodzących z transportu;
- Cele do osiągnięcia: zwiększenie liczby osób korzystających z transportu publicznego, zwiększenie liczby osób jeżdżących na rowerach, poruszających się pieszo.

7) październik: "Zwierzęta"

- **4.10 - Światowy Dzień Dobroci dla Zwierząt**
- 25.10 - Dzień Kundelka

- Proponowane zagadnienia: prawa zwierząt, bezdomność zwierząt, fermy przemysłowe, ochrona zwierząt- ustawa o ochronie zwierząt;
- Cele do osiągnięcia: zmniejszenie liczby bezdomnych zwierząt, stworzenie dobrych warunków dla zwierząt.

8) listopad i grudzień: "Powietrze i energia"

- **14.11 - Dzień czystego powietrza**

- Proponowane zagadnienia: niska emisja, zanieczyszczenie powietrza, oszczędzanie energii;
  - Cele do osiągnięcia: zapobieganie niskiej emisji, oszczędzanie energii, np. poprzez wymianę oświetlenia na LED, zwiększenie liczy osób potrafiących poprawnie czytać rachunki za energię elektryczną.

Zielone Punkty

- nowy element zintegrowanej edukacji ekologicznej

Ważną częścią zintegrowanej edukacji ekologicznej w Słupsku będą Zielone Punkty - salony ekologiczne powstające w filiach Miejskiej Biblioteki Publicznej w Słupsku. Łączą one dotychczasowe funkcje Zielonego Punktu - który udzielał porad ekologicznych mieszkańcom i angażował się w organizację cyklicznych imprez - z aktualną działalnością edukacyjną bibliotek ze wzbogaconą ofertą edukacyjną. Każdy Zielony Punkt będzie miał spójną identyfikację wizualną (logo, kolorystyka, materiały informacyjne), wyposażenie - stanowiące same w sobie materiały edukacyjne (m. in. żarówki LED, meble wykonane z materiałów nietoksycznych i łatwych do recyklingu z IKEA), bibliotekę ekologiczną budowaną wraz z partnerami miasta (m. in. Ambasada Królestwa Szwecji, Fundacja im. Heinricha Bölla , Zielony Instytut), gry edukacyjne oraz materiały informacyjne dotyczące:

- oszczędzania energii,
- prawidłowej segregacji odpadów,
- wykorzystania energii pochodzącej z odnawialnych źródeł,
- racjonalnego gospodarowania wodą,
- bioróżnorodności,
- praw zwierząt.

Kadra bibliotek odpowiedzialna za Zielone Punkty będzie szkolić się dodatkowo w różnorodnych dziedzinach zrównoważonego rozwoju. **Już wcześniej "pozytywni bibliotekarze" działali na tym polu** - w samym 2016 roku placówki Miejskiej Biblioteki Publicznej zorganizowały 42 imprezy, w których udział wzięło ok. 1100 osób. Z kolei Zielony Punkt w zaledwie pierwszych miesiącach działania trafił do ponad 5 tysięcy odbiorców.

W ten sposób zintegrowane zostaną zasoby i potencjały obu podmiotów: sprzęt, doświadczenie, materiały i kontakty Zielonego Punktu z przestrzeniami, merytorycznym przygotowaniem, entuzjazmem i profesjonalizmem kadry bibliotecznej.

PREZYDENT
MIASTA SŁUPSKA
Robert Biedroń